

Реш 212 / 18.01.21
ск. 2

РЕЦЕНЗИЯ

от професор д-р инж. Георги Василев Камарашев,
професор в катедра “Национална и регионална сигурност” на факултет
“Общовойскови” при НВУ „В. Левски” В. Търново

на дисертационния труд на маг. фарм. Петър Пламенов Тишков

на тема: „ИЗСЛЕДВАНЕ НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА ПОВИШАВАНЕ
НА ЕФЕКТИВНОСТТА НА УПРАВЛЕНИЕ НА
ФАРМАЦЕВТИЧНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ В КОНКУРЕНТНА СРЕДА”,

представен за придобиване на образователната и научна степен
„доктор”, област на висшето образование 3. Социални, стопански и
правни науки, професионално направление 3.7. Администрация и
управление, научна специалност „Организация и управление извън
сферата на материалното производство (сигурност и отбрана)“

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Актуалността на темата се определя от факта, че фармацевтичната индустрия, бидейки сред отраслите с най-добри финансови резултати, към момента е изправена пред сериозни предизвикателства в своя бизнес модел. Концепцията за оптимизиране на бизнес процесите в предприятията, в това число и във фармацевтичните, се обуславя от нейната значимост за компаниите във връзка с оцеляването им в силно конкурентните икономически условия. Причината, насърчаваща предприятията да подхождат в своето развитие към такова оптимално управление, е стремежът поръчките да се изпълняват надеждно, по-бързо от конкурентите, при ниски разходи. В тази връзка, оптимизирането на бизнес процесите представлява важна предпоставка за постигането на редица ключови предимства. Едно от основните предизвикателства пред мениджърите на фармацевтичните предприятия представлява необходимостта от вземане на оптимални решения в условия на несигурност и неопределеност. Това предполага разработването и практическото прилагане на специфични методи и обосновани подходи за постигане на икономическа ефективност.

Анализът на достъпната литература показва, че на национално равнище изследваната проблематика е обект на множество научни разработки, изследвания и доклади, но представения дисертационен труд надстроява утвърдения в практиката на фармацевтичния бизнес мениджърски подход, което е от изключителна важност не само за предприятията-производители, но и за потребителите.

Темата на дисертационния труд е в пълно съответствие с основното съдържание на разработката. Задачите на научното изследване са правилно формулирани, позволяват постигането на научните резултати и предполагат разработването и практическото

прилагане на специфични методи и обосновани подходи за повишаване на икономическата ефективност на фармацевтичната индустрия гарантираща здравната защита на населението.

2.Обща характеристика и структура на дисертационния труд

Избраната методика на изследване при разработването на дисертационния труд е основана на системния и мениджърски подходи с използването следните научноизследователски методи:

- исторически анализ при представяне на алтернативни възгледи относно основните теоретични аспекти на концепцията за бизнес процесите;
- сравнителен анализ на предимствата на математическото моделиране при изследване на икономически процеси и явления, както и възможностите за избор на класове математически модели за оптимизиране на бизнес процеси във фармацевтичното предприятие;
- математико-статистическите методи за оптимизиране, както при конструиране на икономико-математическите модели, така и при тяхното решаване;
- следоптимизационен анализ на получените резултати от прилагане на моделите и др.

В първа глава се решава научноизследователска задача по изготвяне на теоретичен обзор на фармацевтичния мениджмънт в конкурентна среда. Като резултат от изследването, авторът предлага дефиниция на понятието „фармацевтичен мениджмънт“, а фармацевтичните предприятия са изследвани като система, функционираща в динамично променяща се среда, към която следва да

се прилага стратегическият подход на управление за рационализиране на управленските решения.

Научно се аргументира тезата за неразривната връзка на фармацевтичният мениджмънт със системата за национална сигурност, чрез политиката за социална сигурност, в частта медико-здравна сигурност.

Във втора глава се решава научноизследователската задача за изследване свързана с анализиране състоянието и проблемите на фармацевтичното предприятие в условията на динамичен фармацевтичен пазар. В изводна форма авторът защитава становището, че съвременният фармацевтичен пазар е динамичен, силно конкурентоспособен, ограничен от традиционните пазарни механизми на ценообразуване, което обуславя необходимостта от регулиране и реимбурсиране на ценовите равнища на лекарствените продукти и тяхното опосредствано потребление.

Направени са и обосновани препоръки относно подобряване на финансовата устойчивост на Egis BG на база данните от финансовите отчети на представителството за периода 2011-2018 год. Изведени са причините и проблемните области, свързани с 4 П на маркетинга, като основата на предприемане на действия за тяхното преодоляване и предприемането на адекватни на конкурентната среда на фармацевтичния пазар стратегически решения за бъдещия ѝ просперитет.

В третата глава се решава научноизследователската задача по генериране на стратегически решения за ефективен мениджмънт на фармацевтичното предприятие в конкурентна среда. На базата на изследванията и получените научноизследователски резултати в

първите две глави е изведена необходимостта от прилагането на единна политика за отговорно корпоративно управление, базирана на висока ефективност на управленските решения на фармацевтичните предприятия.

Силно конкурентните и динамични икономически условия излагат дейността на Egis Pharmaceuticals PLC, като акционерно дружество и неговите структури и представителства, на редица финансови рискови ситуации, което обуславя необходимостта от ефективен риск мениджмънт. Предложения условен концептуален модел за управление на риска е продиктувано от необходимостта за съблюдаване на изискванията за корпоративна конфиденциалност на информацията на изследваното Дружество.

В търсенето на възможности за повишаване на ефективността на Egis Pharmaceuticals PLC и българското Представителство, посредством приложимостта на съвременните нетрадиционни и интелигентни системи за комплексен анализ, е предложен модел за повишаване на финансовата устойчивост на изследваното Дружество. По-конкретно са използвани моделите на Алтман, Спрингейт, Лис и Тафлер, като на основата на сравнителния анализ на техните предимства и недостатъци става възможно предвиждането и изследването на финансовия риск, и извеждането на интегриран коефициент на финансовата устойчивост.

Чрез метода за „анализ на йерархиите“ е разработен модел за ефективен мениджмънт на Търговското Представителство Egis.bg, като са изведени критериите за оценка на финансовата устойчивост на база относителните тегла на основни икономически показатели. Чрез таблицата z функция на петфакторния модел на Алтман е представена модифицирана функция на финансовата устойчивост на

Представителството. Посредством статистическата обработка на абсолютните и относителните параметри на основните икономически показатели на реална база данни, влияещи на финансовата устойчивост и подредени в йерархия, е проведен регресионен анализ, подпомагащ рационализирането на стратегическите решения за ефективен мениджмънт и прогнозиране на бъдещата финансова устойчивост на Представителството.

3. Характеристика на научните и научно-приложните приноси в дисертационния труд

В резултат на разработването на дисертационния труд като изследователски резултати на докторанта приемам:

Научни приноси:

1. Доразвита и обогатена е теорията, свързана с фармацевтичния мениджмънт, като относително завършена научно-теоретична концепция за необходимостта от ефективен мениджмънт на съвременното фармацевтично предприятие в динамична и конкурентна бизнес среда.

2. Предложена е методология за стратегически решения за ефективен мениджмънт на фармацевтичното предприятие, както и политика за отговорно корпоративно управление.

Приложни приноси:

1. Адаптиран е концептуален модел за управление на риска посредством определени математически зависимости за прогнозиране

на риска, чийто условен характер е обусловен от изискванията за конфиденциалност на информацията за изследваното предприятие.

2. Разработен е модел за ефективен мениджмънт на изследваното Представителството чрез използването на интелигентни системи за комплексен анализ на финансовата устойчивост като елемент на финансовото равновесие и измерващи степента на риск от фалит.

3. Създадени са модели за рационализиране на управленските решения на база анализа на йерархиите и методите за стратегическа обработка на данни от финансовите отчети на Представителството, инструментариума на регресионния анализ и анализ на вида на разпределението на финансовите резултати по абсолютни и относителни икономически параметри.

От цялостния анализ на дисертационния труд е видно, че тежестта на проучванията и разработените препоръки са насочени към търсене на възможности за повишаване ефективността на управление на фармацевтичните предприятия в конкурентна среда.

4. Оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд

Резултатите от извършените в дисертационния труд изследвания представляват лично дело на дисертанта и очертават значимостта на постигнатите приноси за теорията и практиката, свързана с разработването на обосновани решения и препоръка за рационализиране на управленските дейности за ефективен мениджмънт на фармацевтичните предприятия в силно конкурентната среда на фармацевтичния пазар.

5. Оценка на публикациите по дисертацията и авторството

По тематиката на дисертационния труд докторантът е представил четири публикации, от които две авторски и две с научния ръководител. Същите имат характер на научни доклади, пряко кореспондират с темата на дисертацията и са анонсирани на авторитетни научни форуми с страната и в чужбина.

6. Литературна осведоменост и компетентност на докторанта

В процеса на разработване на дисертационния труд авторът коректно е използвал 271 литературни източника, от тях 76 на кирилица и 52 на латиница, 31 закона и нормативни документи и 112 електронни източници.

Не ми е известно резултати от изследването в дисертационния труд да са цитирани от други автори.

7. Оценка за автореферата

Авторефератът е разработен съгласно изискванията и съдържа основните проблеми и пътищата за тяхното решение, посочени в дисертационния труд. Той дава пълна представа за научната стойност и практическата приложимост на постигнатите приноси от дисертанта. Имам известни забележки относно възможността за по-голямо детайлизиране при формулиране на научните приноси на изследването.

8. Критични бележки

Наред с положителното в дисертационния труд са допуснати и известни слабости в оформянето на дисертационния труд и

автореферата към него има неточности, повторения, неизчистен стил на изложение и редакционни грешки, които не намаляват научната му стойност, но влошават външния вид на труда.

Посочените недостатъци не се отразяват съществено върху значимостта на приносите в дисертационния труд. Дисертацията е задълбочен и добре оформен научен труд от изследването на актуален проблем и е с постигнати значими научни и приложни приноси.

9. Лични впечатления за докторанта

Нямам лични впечатления от докторанта и не го познавам.

10. Заключение

Представената дисертация е задълбочен и завършен научен труд от изследването на актуален проблем с постигнати значими научни и приложни приноси, доказващи способността на докторанта самостоятелно да разработва важни въпроси за теорията и практиката.

11. Оценка на дисертационния труд

От анализа на разработката се налага изводът, че дисертационният труд притежава научни и приложни приноси и отговаря на Закона за развитие на академичния състав в Р. България и Правилника за неговото прилагане и убедено предлагам на научното жури да присъди на маг. фарм. Петър Пламенов Тишков ОНС “доктор” за разработения труд на тема: „ИЗСЛЕДВАНЕ НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА ПОВИШАВАНЕ НА ЕФЕКТИВНОСТТА НА УПРАВЛЕНИЕ НА ФАРМАЦЕВТИЧНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ В КОНКУРЕНТНА СРЕДА”, област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки,

професионално направление 3.7. Администрация и управление, научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (сигурност и отбрана)“.

12.01. 2021 г.

Рецензент:

Проф. д-р инж.

/Г. Камарашев/

*28.11.2018, 21.12.2018, 01.21
ex 2*

REVIEW

by Prof. Eng. Georgi Vassilev Kamarashev, Ph.D
professor in the Department of National and Regional Security at the Faculty of
ground troops at the National military university "V. Levski "V. Tarnovo

of the dissertation of mag. farm. Petar Plamenov Tishkov

on the topic: "STUDY OF THE POSSIBILITIES FOR INCREASING THE
EFFICIENCY OF MANAGEMENT OF PHARMACEUTICAL COMPANIES
IN A COMPETITIVE ENVIRONMENT"

presented for obtaining the educational and scientific degree "Doctor", field of
higher education 3. Social, economic and legal sciences, professional field
3.7. Administration and management, scientific specialty "Organization and
management outside the field of material production (security and defense)"

1. Relevance and significance of the developed scientific problem

The relevance of the topic is determined by the fact that the pharmaceutical industry, being among the industries with the best financial results, is currently facing serious challenges in its business model. The concept of optimizing business processes in enterprises, including pharmaceuticals, is determined by its importance for companies in connection with their survival in highly competitive economic conditions. The reason that encourages companies to approach such optimal management in their development is the desire to execute orders reliably, faster than competitors, at low cost. In this regard, the optimization of business processes is an important prerequisite for achieving a number of key benefits. One of the main challenges for the managers of pharmaceutical companies is the need to make optimal decisions in conditions of uncertainty and uncertainty. This implies the development and practical application of specific methods and sound approaches to achieve economic efficiency.

The analysis of the available literature shows that at the national level the researched issue is the subject of many scientific developments, researches and reports, but the presented dissertation builds on the established in the practice of pharmaceutical business management approach, which is extremely important not only for manufacturers but and for consumers.

The topic of the dissertation is in full accordance with the main content of the development. The tasks of the scientific research are correctly formulated, allow the achievement of the scientific results and presuppose the development and practical application of specific methods and substantiated approaches for increasing the economic efficiency of the pharmaceutical industry guaranteeing the health protection of the population.

2. General characteristics and structure of the dissertation

The chosen research methodology in the development of the dissertation is based on systematic and managerial approaches using the following research methods:

- historical analysis in presenting alternative views on the main theoretical aspects of the concept of business processes;
- comparative analysis of the advantages of mathematical modeling in the study of economic processes and phenomena, as well as the possibilities for selection of classes of mathematical models for optimization of business processes in the pharmaceutical enterprise;
- the mathematical-statistical methods for optimization, both in the construction of the economic-mathematical models and in their solution;
- post-optimization analysis of the results obtained from the application of the models, etc.

The first chapter solves a research task of preparing a theoretical overview of pharmaceutical management in a competitive environment. As a result of the research, the author proposes a definition of the term "pharmaceutical management", and pharmaceutical companies are studied as a system operating in a dynamically changing environment, to which the strategic management approach should be applied to streamline management decisions. The thesis about the inseparable connection of the pharmaceutical management with the system of national security, through the policy for social security, in the part of medical and health security is scientifically substantiated.

The second chapter solves the research task related to analyzing the state and problems of the pharmaceutical company in the conditions of a dynamic pharmaceutical market. In conclusion, the author defends the view that the modern pharmaceutical market is dynamic, highly competitive, limited by traditional market pricing mechanisms, which necessitates regulation and

reimbursement of price levels of medicinal products and their indirect consumption.

Substantiated recommendations have been made regarding the improvement of the financial sustainability of Egis BG on the basis of the data from the financial statements of the representation for the period 2011-2018. overcoming and taking strategic decisions adequate to the competitive environment on the pharmaceutical market for its future prosperity.

The third chapter solves the research task of generating strategic solutions for effective management of the pharmaceutical company in a competitive environment. Based on the research and the obtained research results, the first two chapters highlight the need for the implementation of a unified policy for responsible corporate governance, based on high efficiency of management decisions of pharmaceutical companies.

In search of opportunities to increase the efficiency of Egis Pharmaceuticals PLC and the Bulgarian Representative Office, through the applicability of modern non-traditional and intelligent systems for complex analysis, is a model for increasing the financial sustainability of the studied Company. In particular, the models of Altman, Springgate, Liss and Taffler were used, and on the basis of the comparative analysis of their advantages and disadvantages it is possible to predict and study the financial risk and derive an integrated coefficient of financial stability.

Through the method for "analysis of hierarchies" a model for effective management of the Trade Representation Egis.bg has been developed, as the criteria for assessing the financial stability based on the relative weights of key economic indicators are derived. A modified function of the financial sustainability of the Representation is presented through the table z function of the five-factor model of Altman.

Through the statistical processing of the absolute and relative parameters of the main economic indicators of a real database, influencing the financial

sustainability and arranged in a hierarchy, regression analysis was performed, supporting the rationalization of strategic decisions for effective management and forecasting the future financial sustainability of the Representation.

3. Characteristics of the scientific and scientific-applied contributions in the dissertation

As a result of the development of the dissertation work as research results of the doctoral student I accept:

Scientific contributions:

1. The theory related to pharmaceutical management is further developed and enriched, as a relatively complete scientific-theoretical concept of the need for effective management of the modern pharmaceutical company in a dynamic and competitive business environment.

2. A methodology for strategic decisions for effective management of the pharmaceutical company is proposed, as well as a policy for responsible corporate governance.

Applied contributions:

1. A conceptual model for risk management has been adapted by means of certain mathematical dependences for risk forecasting, the conditional nature of which is determined by the requirements for confidentiality of the information about the surveyed enterprise.

2. A model for effective management of the studied Representation has been developed through the use of intelligent systems for complex analysis of financial sustainability as an element of financial equilibrium and measuring the degree of risk of bankruptcy.

3. Models for rationalization of management decisions based on the analysis of hierarchies and methods for strategic processing of data from the

financial statements of the Representation, the tools of regression analysis and analysis of the type of distribution of financial results by absolute and relative economic parameters.

From the overall analysis of the dissertation it is evident that the weight of the research and the developed recommendations are aimed at finding opportunities to increase the efficiency of management of pharmaceutical companies in a competitive environment.

4. Evaluation of the scientific results and the contributions of the dissertation work

The results of the research in the dissertation are a personal work of the dissertation and outline the importance of the contributions to the theory and practice related to the development of sound solutions and recommendations for streamlining management activities for effective management of pharmaceutical companies in a highly competitive pharmaceutical market.

5. Evaluation of the dissertation and authorship publications

On the topic of the dissertation the doctoral student has presented four publications, two of which are author's and two with the supervisor. They have the character of scientific reports, directly correspond to the topic of the dissertation and are announced at authoritative scientific forums with the country and abroad.

6. Literary awareness and competence of the doctoral student

In the process of developing the dissertation, the author has correctly used 271 literary sources, of which 76 in Cyrillic and 52 in Latin, 31 laws and regulations and 112 electronic sources.

I am not aware that the results of the research in the dissertation have been cited by other authors.

7. Evaluation of the abstract

The abstract is developed according to the requirements and contains the main problems and the ways for their solution, indicated in the dissertation. It gives a complete picture of the scientific value and practical applicability of the contributions made by the dissertation. I have some remarks about the possibility of more detail in formulating the scientific contributions of the research.

8. Critical notes

Along with the positive in the dissertation, there are some weaknesses in the design of the dissertation and the abstract has inaccuracies, repetitions, unclear presentation style and editorial errors that do not reduce its scientific value, but worsen the appearance of the work.

These shortcomings do not significantly affect the significance of the contributions in the dissertation. The dissertation is an in - depth and well - formed scientific work from the research of a topical problem and has achieved significant scientific and applied contributions.

9. Personal impressions of the doctoral student

I have no personal impressions of the doctoral student and I do not know him.

10. Conclusion

The presented dissertation is an in-depth and completed scientific work from the research of a topical problem with significant scientific and applied contributions, proving the ability of the doctoral student to independently develop important issues for theory and practice.

11. Evaluation of the dissertation

From the analysis of the work it is necessary to conclude that the dissertation has scientific and applied contributions and complies with the Law for development of the academic staff in the Republic of Bulgaria and the Regulations for its implementation and I strongly suggest to the scientific jury to award a mag. farm. Petar Plamenov Tishkov ONS "Doctor" for the developed work on the topic: "STUDY OF THE POSSIBILITIES FOR INCREASING THE EFFICIENCY OF MANAGEMENT OF PHARMACEUTICAL COMPANIES IN A COMPETITIVE ENVIRONMENT", field of higher education 3. Social, economic⁷ and economic sciences. Administration and management, scientific specialty "Organization and management outside the field of material production (security and defense)".

January 12th 2021

Reviewer:

Prof. Eng. G. Kamarashev Ph.D

